

Aardgastransportleiding Angerlo-Beuningen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

9 juni 2008 / rapportnummer 1897-70

1. OORDEEL OVER HET MER

N.V. Nederlandse Gasunie heeft het voornemen om tussen Angerlo en Beuningen een gastransportleiding aan te leggen. De bestemmingsplannen van de gemeenten op het tracé van deze aardgasleidingen dienen hiervoor herzien te worden. Ook zijn er vergunningen nodig in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) en de Grondwaterwet (Gww). Ter onderbouwing van de bestemmingsplanherzieningen en de aanvragen van bovengenoemde vergunningen is een milieueffectrapport¹ (MER) opgesteld. Daarnaast heeft de Commissie voor de m.e.r. (verder in dit advies 'de Commissie' genoemd) een addendum bij het MER Aanleg Aardgastransportleiding Angerlo-Beuningen, d.d. 27 mei 2008 ontvangen.²

Dit addendum heeft niet ter visie gelegen. De Commissie adviseert het addendum bij de ontwerp-plannen en/of de ontwerp-beschikkingen ter visie te leggen.

De Commissie is van mening dat de essentiële informatie voor besluitvorming in het MER aanwezig is.

Het MER maakt op een heldere wijze de verschillen tussen het noordelijke en het zuidelijke tracé duidelijk. Beide tracévarianten zijn volwaardig uitgewerkt en met elkaar vergeleken. Het noordelijke tracé is in zijn geheel aangemerkt als voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijke alternatief.

De tracés doorsnijden een tweetal Natura 2000-gebieden (Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal) en enkele gebieden die zijn aangewezen als (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur. Deze gebieden vallen grotendeels samen. De effectbeschrijving, beoordeling daarvan en de mitigerende maatregelen zijn voldoende uitgewerkt.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Veranderingen in de voorgenomen activiteit

In het MER staat als onderdeel van de voorgenomen activiteit de uitbreiding van het reduceerstation nabij Beuningen genoemd. Uit een mondelinge toelichting van de initiatiefnemer is gebleken dat de uitbreiding van dit reduceerstation geen onderdeel uitmaakt van de voorgenomen activiteit van het onderhavige MER maar bij het deeltraject Beuningen-Odiliapeel behoort. Het ontbreken van de effectbeschrijving van het reduceerstation betreft hier derhalve geen tekortkoming in het MER maar een inconsistentie in de beschrijving van de voorgenomen activiteit.

Oorspronkelijk werd binnen het tracé Angerlo-Beuningen ook voorzien in een compressorstation. Dit station is komen te vervallen, in plaats daarvan is gekozen voor de uitbreiding van het compressorstation te Ravenstein. Het com-

---

¹ Voor technische informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie, samenstelling van de werkgroep en een overzicht van de door de initiatiefnemer aangeleverde stukken wordt verwezen naar bijlage 1. In bijlage 2 is een overzicht van de inspraakreacties opgenomen.

² Waar hierna het MER staat wordt het MER (d.d. 18 januari 2008) en het addendum (d.d. 27 mei 2008) bedoeld.

pressorstation maakt geen onderdeel uit van het onderhavige MER³ en is derhalve niet beschreven. Daarnaast is tevens het aantal leidingen gewijzigd, in plaats van twee 48" leidingen zal slechts één leiding worden aangelegd. De wijziging van het aantal leidingen heeft onder andere te maken met het niet doorgaan van de aanlanding van het Noorse gas.

Tracé alternatieven

In het MER zijn twee tracé alternatieven uitgewerkt, het noordelijke en het zuidelijke tracé. De alternatieven zijn op gelijkwaardig niveau uitgewerkt en met elkaar vergeleken.

Door het vervallen van het compressorstation lijkt er geen noodzaak meer te bestaan om nabij Beuningen westelijk af te buigen in plaats van de bestaande leidingen meer oostelijk te blijven volgen. In het MER staat vermeld dat het wegvallen van het compressorstation geen gevolgen voor de tracé alternatieven heeft maar de onderbouwing hiervan ontbreekt.⁴

De initiatiefnemer heeft dit punt toegelicht.⁵ Uit deze toelichting blijkt dat op basis van technische redenen⁶ het noodzakelijk is dat het tracé de locatie Hernen aandoet (en dus westelijk afbuigt nabij Beuningen). Hierdoor is het niet mogelijk om nabij Beuningen de meer oostelijk gelegen leidingen te volgen. De Commissie acht de keuze voor het voorkeurstracé voldoende onderbouwd.

2.2 Externe veiligheid

2.2.1 Vigerend beleid

In de kwantitatieve risicotoetsing zijn de verschillende tracéalternatieven getoetst aan de toetsings- en bebouwingsafstand. Er zijn vier locaties waar in eerste instantie niet voldaan wordt aan de minimaal te realiseren bebouwingsafstand. Door hier lokaal de leiding een grotere wanddikte te geven (lagere constructiefactor) kan de bebouwingsafstand worden gehalveerd. Hiermee voldoet het traject van het voorkeursalternatief aan de normering uit het huidige beleid⁷.

Windmolens

In de omgeving van het voorkeurstracé zijn windmolens geprojecteerd. De Commissie merkt op dat voor het bepalen van de relatie met de externe veiligheidsaspecten ten aanzien van windturbines een verouderde (concept) versie van "Het handboek risicozonering windturbines" van SenterNovem is gehanteerd in plaats van de definitieve versie van januari 2005. In het MER is de kwantitatieve toetsing niet weergegeven. Aangezien de methodiek niet wetmatig is voorgeschreven betreft het hier geen tekortkoming.

---

³ Het compressorstation maakt onderdeel uit van het traject Beuningen-Odiliapeel.

⁴ In de vastgestelde richtlijnen is gevraagd om de gevolgen aan van het niet realiseren van het compressorstation bij Beuningen voor de tracékeuze van zowel deeltraject Angerlo-Beuningen als Beuningen-Odiliapeel inzichtelijk te maken.

⁵ Toegelicht in een e-mail d.d. 18 april '08.

⁶ Locatie Hernen is het koppelpunt voor de zogenoemde Betuwe gasleiding. Voor het voeden van deze leiding is ter plaatse van dit punt reduceercapaciteit nodig. Het koppelpunt Hernen maakt onderdeel uit van het traject Beuningen-Odiliapeel; de noodzaak om dit punt te passeren is van invloed op de ligging van het tracé

⁷ Besluit externe veiligheid en inrichtingen (BEVI), oktober 2004 en circulaire zonering langs hoge druk aardgastransportleidingen, november 1984.

- De Commissie adviseert om een kwantitatieve toetsing van de risico's van de geprojecteerde windmolens uit te voeren⁸ conform de meest recente versie van het handboek risicozonering windturbines.

2.2.2 Toekomstig beleid

Naast de toetsing aan het vigerend beleid voor externe veiligheid is in het MER de voorgenomen activiteit ook getoetst aan toekomstig beleid. Op een aantal punten kan deze informatie aangescherpt worden. Aangezien het hier om toekomstig beleid gaat, betreft het hier geen tekortkomingen in het MER.

Groepsrisico

In het achtergrondrapport 'Risicoanalyse externe veiligheid' wordt zowel voor het noordelijke als zuidelijke tracé geconcludeerd dat er geen overschrijding van de oriënterende waarde is. De Commissie onderschrijft deze conclusie. Echter, voor de toetsing is met name de (significante) toename van het groepsrisico (GR) in het gebied waar de GR 10% of meer van de oriënterende waarde bedraagt van belang.⁹

Voor het noordelijke tracé kan geconcludeerd worden dat het berekende groepsrisico lager is dan 10% van de oriënterende waarde. De Commissie onderschrijft derhalve de conclusie dat het GR voor het noordelijke tracé voldoet aan het toekomstige beleid.

Voor het zuidelijke tracé is de toename van het GR hoger dan 10% van de oriënterende waarde¹⁰. De Commissie is van mening dat hier sprake is van een significante toename.

- Nu uit het MER blijkt dat het noordelijke het voorkeustracé is, volstaat de Commissie met deze signalering en is aanvullende informatie in deze situatie niet nodig.

Effecten op de omgeving

Voorsortierend op het toekomstige beleid is in de vastgestelde richtlijnen verder gevraagd in het MER aan te geven:

- welke (beperkt) kwetsbare objecten beïnvloed kunnen worden door de aardgastransportleiding;
- tevens welke inrichtingen door een incident met de leiding nieuwe incidenten kunnen veroorzaken en andersom (BEVI-, BRZO-inrichtingen).

Dit is niet in het MER weergegeven.

- Wanneer de definitieve besluiten over de voorgenomen activiteit worden genomen ná het in werking treden van het toekomstige beleid inzake externe veiligheid, dan dienen effecten op de omgeving in ieder geval nog besproken te worden. Echter ook nu reeds is het naar het oordeel van de Commissie relevante informatie waarvoor zij bij de besluitvorming aandacht vraagt.

2.3 Archeologie

Voor de vergelijking tussen de tracéalternatieven is een bureauonderzoek uitgevoerd. In het achtergrondrapport Archeologisch Bureauonderzoek wordt per

⁸ Hierbij wordt gewezen op zienswijze nummer 4 waarin wordt aangegeven dat er op het perceel 'Akkerstraat' te Slijk Ewijk een windmolen is gepland.

⁹ Een toetswaarde van 10% van de oriënterende waarde is geen wettelijke waarde maar wordt veel gehanteerd, zoals in de Risicoatlas Spoor, ministerie van Verkeer en Waterstaat. De Commissie adviseert als maatstaf een significante toename van het GR hoger dan 10% van de oriënterende waarde te hanteren.

¹⁰ Bijvoorbeeld voor stationing 25.775-26.775 km, zie figuur 27, bijlage 17 Risicoanalyse externe veiligheid.

locatie/zone in het voorkeustracé een aantal aanbevelingen gedaan voor vervolgstappen. De bevindingen uit het achtergrondrapport zijn in het hoofdrapport van het MER samengevat. In het MER wordt gesteld dat in overleg met het bevoegd gezag zal worden bekeken welke vervolgstappen nodig zijn om archeologische schade te beperken.

De Commissie gaat ervan uit dat de term ‘monumenten’ zoals gehanteerd in alinea ‘Aanvullende mitigerende en compenserende maatregelen’¹¹ van toepassing is op *alle* in het achtergrond aanbevolen vindplaatsen en niet slechts op die monumenten die consequenties van grondwaterdaling ondervinden.

De Commissie adviseert het archeologisch vervolgonderzoek zo snel mogelijk uit te laten voeren ten einde vast te stellen of archeologische vindplaatsen aanwezig zijn en welke mitigerende maatregelen hiervoor nodig zijn.

2.4 Mitigerende maatregelen

Algemeen

In het MER wordt een onderscheid gemaakt tussen mitigerende (effectbeperkende) maatregelen en aanvullende mitigerende maatregelen. De mitigerende maatregelen worden op voorhand genomen terwijl de aanvullende mitigerende maatregelen getroffen *kunnen* worden. De maatregelen die op voorhand worden genomen maken onderdeel uit van het mma. Aangezien het mma tevens als voorkeursalternatief wordt beschouwd maken deze maatregelen ook onderdeel uit van het voorkeursalternatief.

Echter, tussen het overzicht¹² van de (aanvullende) mitigerende maatregelen en de genoemde maatregelen bij de effectbeschrijvingen in het MER bestaan discrepanties.

- De Commissie adviseert voor besluitvorming inzichtelijk te laten maken welke maatregelen op voorhand zullen worden genomen en welke aanvullende maatregelen, op lokaal niveau, *mogelijk* genomen kunnen worden.

HDD-boring Pannerdensche Waard

In het MER is het verlengen van de boring onder de Pannerdensche Waard genoemd als mitigerende maatregel voor het ontzien van waardevol landschap. De Commissie merkt op dat deze maatregel mogelijk ook een positieve bijdrage kan leveren aan het voorkomen van (lokale) tijdelijke effecten op de EHS.¹³

- De Commissie adviseert om de positieve effecten van het verlengen van de boring onder de Pannerdensche Waard voor het aspect natuur¹⁴ inzichtelijk te laten maken zodat deze bij de besluitvorming kunnen meewegen.

---

¹¹ Zie ook pagina 148 van het MER.

¹² In paragraaf 4.3 van het MER.

¹³ In zinswijze nummer 3 wordt tevens aandacht gevraagd voor de mogelijke positieve bijdrage van HDD-boringen.

¹⁴ Ga hierbij uit van de in het gebied en op het tracé aanwezige natuurdoeltypen en doelsoorten.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: N.V. Nederlandse Gasunie

Bevoegd gezag: Bureau Energie Projecten, coördinerend namens de gemeenten Zevenaar, Duiven, Westervoort, Lingewaard, Overbetuwe, Beuningen, Nijmegen, Rijnwaarden en Rijkswaterstaat en de provincie Gelderland

Besluit: Herziening bestemmingsplannen en aanvraag vergunningen in het kader van de Grondwaterwet en de Wet beheer rijkswaterstaatswerken.

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C8.0 en D8.2

Activiteit: Aanleg aardgastransportleiding.

Betrokken documenten:

- Milieueffectrapport Leiding Angerlo-Beuningen, d.d.18 januari 2008;
- Addendum MER Aanleg Aardgastransportleiding Angerlo-Beuningen, d.d. 27 mei 2008.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant: 21 maart 2007

aanvraag richtlijnenadvies: 16 maart 2007

ter inzage legging startnotitie: 22 maart tot en met 2 mei 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 23 mei 2007

aankondiging start procedure in het Nijmeegs Stadsblad: 4 juli 2007

aanvraag aanvullend richtlijnenadvies: 22 augustus 2007

aanvullend richtlijnenadvies uitgebracht: 1 oktober 2007

richtlijnen vastgesteld: 17 september 2007

kennisgeving MER in de Staatscourant: 9 april 2008

aanvraag toetsingsadvies: 11 april 2008

ter inzage legging MER:

- 27 maart tot en met 7 mei 2008, bevoegde gezagen met uitzondering van de gemeenten Beuningen en Rijnwaarden;
- 10 april 2008 tot en met 21 mei 2008, gemeente Beuningen;
- 17 april tot en met 28 mei 2008, gemeente Rijnwaarden.

toetsingsadvies uitgebracht: 9 juni 2008

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies

tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. W.A.M. Hessing

ir. A.J. Pikaar

dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

dr. N.P.J. de Vries

prof. ir. J.J. van der Vuurst de Vries

drs. F.H. van der Wind (werkgroepsecretaris)

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. Stadsregio Arnhem Nijmegen, Nijmegen
2. Waterschap Rijn en IJssel, Doetinchem
3. Gelderse Milieufederatie, Arnhem
4. M.H.A.A. Derksen mede namens de overige erven van de heer J.P.A. Derksen, Oosterhout Gld
5. Waterschap Rivierenland, Tiel
6. Brandweer Gelderland Zuid, Nijmegen
7. Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten, Amersfoort

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Aardgastransportleiding Angerlo-Beuningen

N.V. Nederlandse Gasunie heeft het voornemen om tussen Angerlo en Beuningen een gastransportleiding aan te leggen. De bestemmingsplannen van de gemeenten op het tracé van deze aardgasleidingen dienen hiervoor herzien te worden. Ook zijn er vergunningen nodig in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) en de Grondwaterwet (Gww). Ter onderbouwing van de bestemmingsplanherzieningen en de aanvragen van bovengenoemde vergunningen is een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2379-3